

DOMOLJUB



Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Pomembne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 31.

V. Ljubljani, dne 3. avgusta 1916.

Leto XXIX.

Za kaj se vojskujemo?

Čudno vprašanje, sedaj po dveh letih vojske: Za kaj se vojskujemo? A vendar ni tako nepotrebno kakor čudno. So ljudje, ki mislijo, da je ljudska kri voda. Neki Miler je rekel, da bi bilo škoda, če ne bi bilo v Avstriji poleg Nemcev tudi slovanskih narodov. Zakaj pa? Zato, je dejal, ker so Slovani dobri vojaki. Aha, zato! Mož si modro misli: mi naj bi se vojskovali, da bi se njemu dobro godilo! In takih Milerjev se zdi da je še več. Zato pa že moramo vsaj ponoviti, za kaj se mi vojskujemo?

Mi se vojskujemo za Avstrijo. Avstrija je naša očetnjava. Z Avstrijo in nje vladarsko hišo nas vežejo stoletne vezi. Z njo so živeli naši očetje veseli in žalostne dni. V Avstriji je naša zgodovina, v Avstriji smo se zavedeli, da smo narod. V Avstriji se je izvršil naš gospodarski napredek, da smo, kar smo. Avstrijo ljubiti, z Avstrijo čutiti, Avstrijo braniti, to nam ukazuje četrta zapoved.

Mi se vojskujemo za svojo domačo zemljo, za domače šege in naprave, za svoje slovensko narodno bitje, za jezik domači. Z Avstrijo je v nevarnosti tudi vse to. V nevarnosti so naša Brda, naša lepa goriška zemlja, naš Trst in tudi naša kranjska dežela. Mi vemo, kako ravna Italija z beneškimi Slovenci. Brez pravic, brez šol, brez knjig in listov, le v cerkvi se še glasi domača beseda.

Mi se vojskujemo za svobodo Cerkev. Mi vemo, kaj hudega je Italija prizadela sv. Očetu, kako ga je orobala zemlje in prostosti in kako bi rad naša zatrla vse, kar je verskega in božjega. Mi vemo, kako tudi Rusija zatira vse, kar je katoliškega, in bi rada po-

tegnila vse avstrijske slovanske narode v razkol.

Za cesarja in Avstrijo, za zemljo domačo in bitje slovensko, za svobodo Cerkev, za to se mi vojskujemo in za to prelivajo kri naši junaki ob Soči, v tirolskih čerch in ob dnjestrskih ravnih. Zato pa nismo voljni ničesar poslušati in prenašati, kar bi bilo zoper te tri naše bojne zahteve: mogočna Avstrija, v njej pravice slovenskemu narodu in svoboda Cerkvi!

Mi obsejamo vsako ljubovanje z nasprotniki Avstrije. Vsekdar zvesti domovini in cesarju, taki hočemo tudi ostati. Kri pričuje o naši zvestobi!

A če smo zvesti Avstriji, po pravici tudi smemo zahtevati, da nam nihče v Avstriji ne skuša zatirati našega bitja. Avstrija je domovina nas vseh, Nemcev in Slovencev, Čehov in Hrvatov, zato nima noben narod pravice drugega prezirati, tlačiti in izpodrivati. Vsi zares dobri in pošteni to priznavajo. Kako uče Nemci svoje rojake v Ameriki, naj cenijo in ljubijo svoj nemški materni jezik! »Ceni in ljubi svoj nemški materni jezik, tako se glasi prvo pravilo za ameriške Nemce —; zakaj v tem jeziku si prejel sveto vero, v njem jo najlože izpovedaj, v tem jeziku jo zapusti tudi svojim otrokom, da ne bo oškodovana!« Uči se tudi angleško, to je prav in potrebno, a s svojimi otroki govori samo po nemško. Ne trpi, da bi se govorilo v tvoji družini angleško!« Če Nemci v tuji državi tako cenijo svoj jezik in branijo njegove pravice, kako da bi mi ne smeli ljubiti svojega jezika in braniti njegovih pravic na svoji zemlji, v svoji domovini, v domači državi? Milerji so največji škodljivci v Avstriji! S svojim sebičnim in spovražnim narodnim napulhom ubijajo v dušah drugih narodov zaupanje, vdanost in ljubezen, če bi bilo mogoče, tudi zvestobo. Zakaj

zvestoba terja zvestobo! Taki Milerji, ki se delajo kakor da so samo oni Avstrija, begajo ljudi, da bi nazadnje res mislili, da so Milerji Avstrija. Tako bi se spočelo v dušah sovraštvo do nje. A Milerji niso Avstrija, in Avstrija pokaži, da niso!

Če smo zvesti Avstriji, smemo pa tudi pričakovati, da nam bo Avstrija čuvala našo vero, našo versko svobodo in svobodo naše Cerkev. Razni ljudje se že napravljajo, da bi začeli po vojski boj zoper katoliško Cerkev. Že hujskajo, že obrekujejo, že lažejo o sv. Očetu, škofih in duhovnikih, da bi vzbudili v trpečih srcih naših vojakov dvome in težave, da bi jih odtujili Cerkvi in pridobili za svoje sovražne nakane. A naši možje in mladeniči niso tako neumni, da bi lehkomišelnostno verjeli lažnim hujskačem in napravili tisto, kar jim je edino dajalo moč in tolažbo in kar je vsega najdražjega najdražje. Freizkušeni v ognju trpljenja predobro vedo, da je vse govorjenje o napredku in omiki brez Boga le prevara in laž. Svetoovna vojska je to tudi s strašno grozo vsemu svetu odkrila. Slovensko ljudstvo je hvaležno Bogu, da je v vseh časovnih zmedah verno ohranilo sveto dediščino očetov, zvestobo katoliški veri in Cerkvi, in prav sedaj ga je manj volja kakor kdaj izneveriti se Cerkvi in Bogu. Naš boj je tudi boj za sveto vero. Če prelivamo mi za Avstrijo kri, bo tudi Avstrija nam branila to, kar nam je svetega, kar nam je življenje našega življenja.

To je, za kar se mi vojskujemo. Zato je naš boj svet. Mi nismo nobeni najemniki, da bi se vojskovali za Milerje. Nas je poklical cesar, poklicala nas je domovina, in za cesarja in domovino smo sli v boj. Nismo si ga želeli in ne želimo si ga, a sli smo, ker nam je tako velela dolžnost, in bojevali se bomo, do-

kler ne zasije dan blaženega miru, ki nam bo uresničil, kakor trdno upamo, naše srčne želje. Želimo si pa: pod slavnim habsburškim žezlom mogočno Avstrijo, a v mogočni Avstriji srečne in svobodne narode, zveste cesarju in Bogu, in med temi narodi slovenski narod, srečen in svoboden in Bogu in cesarju najzvestejši!



Pregled po svetu.

Carinska pogajanja med Avstrijo in Nemčijo. Pretekli teden so se na Dunaju vršila carinska in gospodarsko-politična pogajanja med Avstro-Ogrsko in Nemčijo. Kakor se poroča, so imela ugoden uspeh in se je dosegel popoln sporazum. Po končanih posvetovanjih so avstrijski in nemški zastopniki napravili skupen izlet z ladjo po Donavi v Budimpešto.

Novi vojaški namestnik v Srbiji. Belgrajski uradni list je objavil 24. julija: Njegovo Veličanstvo cesar je imenoval generala pehote Adolfa barona Rhenena pl. Barenfeld, poveljnika 13. zboru, za vojaškega guvernerja v Srbiji, polkovnika Hugo Kaerchnawe, poveljnika poljskega topniškega polka št. 27, za načelnika generalnega štaba vojaške guvernije v Srbiji. Novi guverner je že došel v Belgrad in je nastopil svoje mesto.

Romunsko vprašanje je vsled dogodkov v Bukovini in Galiciji zopet na površju. Posvetovanja se vrata na posvetovanja; vendar odločitve še ni. Pričakujejo pa važnih in pomenljivih sklepov od kronskega sveta, ki mu predseduje kralj sam. K temu posvetu še povabijo prav vsi načelniki raznih stanih, da označijo svoje stališče. Ministrski predsednik Brattianu je došel s početnega dopusta; tudi bivši ministrski predsednik Majoresku se nahaja sedaj v Bukarešti, kjer je sklenil skupno delovanje s Čarpom proti Take Jonescu in Filipescu.

Švicarski glas o Romuniji »Neue Züricher Nachrichten« (katoliški list) poroča: iz zanesljivega vira, da je dogovor z Rusijo takorekoč gotovo dejstvo. Romunija bo nastopila, ko Rusi dosežejo točko n. pr. Lvov ali Marmaros-Sziget; Dunajski in berlinski krogi so o vsem tem dobro poučeni in presenečenj ne bo, ker so tudi s tem računali in svoje vojaške odredbe že davno določili v vseh podrobnostih.

Želje in ugibanja ob nastopu III. vojnega leta. Ameriški prezident Wilson je svoj čas preprečil vojsko, ki bi kmalu izbruhnila med Ameriko in Evropo, nedavno pa med Mehiko in Ameriko. Nekateri trde, da mu kaže z ozirom na bodoče ameriške volitve posredovati za mir. — Dne 25. julija je papež povodom svojega godu sprejel kardinalskega zbor. Kardinal Vanutelli je v imenu celega zbora izrazil, da upa, da se kmalu izpolni želja sv. očeta po miru. — Ruski listi poročajo, da se opaja v Londonu, Parizu in Petrogradu nekaj več razpoloženja za mirovna pogajanja, ker smatrajo mesec avgust za odločilen v svetovni vojski. Sodijo, da bo splošna

ofenziva na vsak način odločila na eno ali na drugo stran, ker bodo obojestranske izgube provzročile splošno oslabelost. — Nemški državni kancelarj Bethmann-Hollweg se je posvetoval z voditeljski strank; pri tej priliki je omenil, da se bo sovražna ofenziva kmalu skrhalo in da potem nastopi možnost za premirje in pogajanja; toda za vse slučaje — tako je pristavil — smo pripravljene tudi na III. vojno leto, če drugače ni moč priti do poštenega miru. — Od angleške strani se piše: Ako sedanji napad v Pikardiji (francosko bojišče) v teku šestih tednov ne pokaže pravih uspehov, bo Anglija prepričana, da je napadanje nemških vrst brezuspešno ter bo izvajala posledice.

Moč Bolgarije. Sarrail, poveljnik solunske četverospoznamove vojske, si ne upa prodirati, ker mu je znano, da premore sedaj Bolgarija 700.000 moč izvežbane armade. V letih 1914—1916 so Bolgari potrdili in izvežbali 150.000 moč; pristiati je pa še 100.000 prostovoljcev iz Makedonije in Albanije.

Casement — obsojen. Vodja irske vstaje je dobil obvestilo, da je določena njegova usmritev za dan 3. avgusta. Angleški ministrski predsednik je dobil mnogo prošnja, da bi Casementa pomilostil. Prošnje je poslalo šest irskih škofov, irski poslanci in 42 zastopnikov vsocišišč.

Spor med Ameriko in Mehiko se je rešil v pomirjevalnem zmislu ter je vojska izključena.



Svetovna vojska.

Številne borbe na visinskih prelazih Pelegrino in Paneveggio. Vsi krvavi boji so se končali z velikimi izgubami na italijanski strani. Tudi te postaje branijo slovenski vojaki. Naši so se odlikovali tudi ob Monte Zebio. — Napad na južnoitalijanska mesta. — Vojska z Rusi besni dalje. Velike bitke pri Brodiju, Kolomeji, Bučaču in Stohodu. — Grozote v Pikardiji. — Nemški Zeppelinji zopet na Angleškem.

VOJSKA Z ITALIJO.

Bojstva na meji vzhodno od Bolcanne. Visoko v dolinah Pelegrino in Paneveggio (do 1200 m visave) so bili več kot teden dni silno krvavi boji. Trdnjavo Paneveggio so Italijani napadali večkrat v središjih navalih a vselej le z izrednimi izgubami lastnega moštva. Tudi jo postojanke branijo slovenski vojaki, ki so se tudi tukaj odlično držali. Sovražnik je imel vsled smelih naskokov ogromne izgube. Dne 24. julija so samo pred enim odsekom našli do 1300 mrtvih Lahov. Toda kljub temu se borba neprestano nadaljuje. Italijani bi radi odrezali našo južno fronto in jo spravili v nevarnost. Dne 26. julija so trikrat srdito napadali, a nikoli niso bili tudi odbiti.

Na višavah Sedmih občin so se naši slovenski borilci izredno proslavili, kar priznava vrhovno vojno vodstvo in vse časopisje. Pri Monte Zebio (severno od Asiaga) so odbili ponovne italijanske napade. V ozemlju med Monte Zebio (1773 metrov) in Cima Maora odbijajo naše vrle čete že več kot teden dni hude pritiskne cele laške armade. Naš zbor je obdržal svoje postojanke na vseh višinah v celem obsegu.

Na Obsočju so bili dan pred sv. Jakobom najhujši artiljerijski boji. Lahki so silovito obstreljevali naše črte pri Sv. Luciji in postojanke na mostnem braniku južno od Podgore. Napadi sovražnika na naše črte na grebenu pri Trziču so bili pošteno odbiti.

Napad na južnoitalijanska obrežna mesta. Naše skupine morskih letal so poletele 27. julija zjutraj proti laški obali v okolišču Brindisija. Zažigalne bombe so metali letalci na kolodvore, vojaške naprave, tvornice in palačo guvernerjevo v mestih Bari, Otranto, Mola, Ciovinarzo, Molletta. Obrambni letalci, ki so se dvignili, in streljanje obmejnih baterij ni napravilo nikake škode in so se naši letalci nepoškodovani vrnili.

VOJSKA Z RUSI.

Neprestano nadklupejo Rusi držne pogodbonosne poizkuse da bi prodrl. Proti Ogrski so naperili napadnejše sile, a niso uspeli. Na obmejnem ozemlju v južnovzhodni Galiciji, v kraju med Ogrsko, Galicijo in Bukovino so bili že celo tepeni.

Značne uspehe so priborile naše čete na omenjenem prostoru dne 26. julija. Severno od sedla Tristol so začele z napadi in v večji meri kot metali greben dalje nazaj v Bukovino; preporačite so reko Črni Čerebati in naslednje prosto visine vzhodno od Tristol. Tudi prodor na Ogrsko je torej prepreden na tem odseku, kakor tudi pri Jablonki.

Velika bitka pri Brodiju. Za zadnje smo omenjali, da si Rusi kopljejo pot tudi proti Lvovu. Na obmejno bojno črto v severovzhodni Galiciji (med mesti Radzivilov, Lešnov, Berestečko in Lohačevka) so nagromadili svežih moči, da bi predrl našo brambo. Da bi tega ne dosegli, je našo vodstvo severozahodno od Brodija umaknilo del bojnih sil nazaj. Nato se je razvila krvava bitka za mesto Brodi ob meji. — Pri kraju Lešnov so 27. julija napadali Rusi tudi ponoči. Po srditem boju so bili poraženi in nastili čez tisoč ujetnikov. Tudi zahodno od Berestečko so bili Rusi 26. julija krvavo odbiti.

Dvajset napadov. Kraj Kirlibaba na bukovinsko-ogrski meji zahodno od Kimpolunga bo ostal zapisan na veke v svetovni povestnici. Tukaj so v zadnjih sedmih dneh Rusi napadli naše brambore čete več nego 20krat; bili so seveda vselej odbiti ter izgubili vsega skupaj nad 20 tisoč moč.

Ob Dnjestru je bilo dalj časa preprečeno vsako vojno gibanje, ker je bila reka močno narasla in je neprestano deževje ovrnilo večje akcije. Reka Dnjestr je preplavila vse pregove in odnesla tudi mnogo mostov.

Dalje in dalje z nezmanjšano silo besni bitka v vzhodni Galiciji in v Voliniji, — tako se je glasilo uradno poročilo od zadnje nedelje. Najhujše je vreščalo severovzhodno od Kolomeje ter zahodno od Bučača. Sovražnik je rohnel podnevi in ponoči, a imel tudi izredno hude izgube. Veliko Rusov je padlo zlasti tudi pri Stohodu in zahodno od Lucka. Ako je sovražnik kje zasedel naše jarke, so ga naši vrgli zopet nazaj in mu prizadejali izdatne izgube. — Kmalu bosta dva meseca, odkar je začel Rus s svojo veliko ofenzivo, a v tem času jih je odletelo vsaj tri četrtilijona; kar je pa pridobil, pa nikakor ne odgovarja izgubam na moštvo.

Srditi boji na severu. Pritisk ruskih čet je čedalje hujši, zlasti pri Rigi in Baranovičih. Vrhovni poveljnik Kuropatkin je naročil v večjih ruskih mestih 100.000 novih postelj za ranjence iz okolice pri Rigi. Izgube Rusov na tem bojišču znašajo daleko čez 60.000 mož. Da nadomeste izgube, vpoklicu-

seбно hudo so pritisnili Angleži dne 24. julija na severnem bregu reke Somme. Zaželjenega uspeha seveda ni bilo. Sedaj se pripravlja zopet nov velikansk naskok, ker hočejo s tem Nemce prisiliti, da bi odnehali pri Verdunu. Glavni sunek je namenjen proti mestecu Peronne.

33 divizij je poslal 24. julija angleški general Haig v boj proti Nemcem. Računal je, da pade vsled tega odločitev. Istočasno, ko je napadal Haig na severnem bregu reke Some, so pritisnili Francozi z ogromnimi silami na južnem delu. Uspehi so bili malenkostni, tako da je ententa doživela le ponovno razočaranje.

Drago so plačali Angleži in Francozi male pridobitve med ofenzivo proti Nemcem. Vrhovni francoski poveljnik pri Peronne je izjavil, da so izgubili Angleži od 4. do 18. julija, t. j. med prvimi ofenzivnim sunkom, do 170.000 mož, Francozi pa v istem času 60.000

Posebno so učinkovale tiste nemške kroglice, ki so, ko so se razpočile, padale kakor velikanske baklje med sovražnike.

Nemški Zeppelin so v jutro 28. julija priplavali nad vzhodno angleško obalo in metali zažigalne bombe na vojaške in kolodvorske naprave kakor tudi na tvornice in pristanišča v mestih Lincoln, Norwich, Grimsby in Immingham. — Povratek srečen.



Tedenske novice.

V deželni zadevah se mudi deželni glavar dr. Ivan Šusteršič te dni na Dunaju ter je zato od 31. julija do 5. avgusta iz urada odsoten.

50 letni mašniški jubilej. Zlato mašo je opravil dne 31. julija v cerkvi svetega Srca Jezusovega v Ljubljani častni kanonik in dekan radovljiški g. Janez Novak. Bog ohrani vrlega statomašnika še mnoga leta!

Srečke. Vojnoskrbni urad v c. k. r. ministrstvu za notranje zadeve je izdal srečke nove efektne loterije, ki bodo izžrebane dne 18. avgusta in imajo pri 20.000 srečkah 2383 dobitkov. Srečke se dobijo po 50 vinarjev v Katoliški bukvarni kot službeni posredovalnici vojnoskrbnega urada.

Nagla smrt. V Ljubljani se je dne 28. julija opekla po životu 32 letna R. Plantarič, žena izvoščka Fr. Plantariča, ki je na bojišču. Kuhala je na samovarju s špiritom, ki je eksplodiral; vsled tega se je vnela obleka. Opeklina so bile tako hude, da je revica še isti dan v deželni bolnišnici umrla. Zapušča tri otročiče.

Službena poslovalnica vojnoskrbnega urada v c. k. ministrstvu notranjih zadev za Ljubljano, t. j. naslov posebnemu oddelku v Katoliški bukvarni, ki se v njem razpečavajo uradni predmeti vojnoskrbnega urada v dobrodelne namene, za vdove in sirote po padlih vojakih itd. Doslej se ti predmeti pri nas niso dobivali. Predmeti se lahko ogledajo v izložbenem oknu Katoliške bukvarne. Zanimiva so osobito razna vojna znamenja, okraski, papirnati izdelki, tobačnice, priponeke itd.

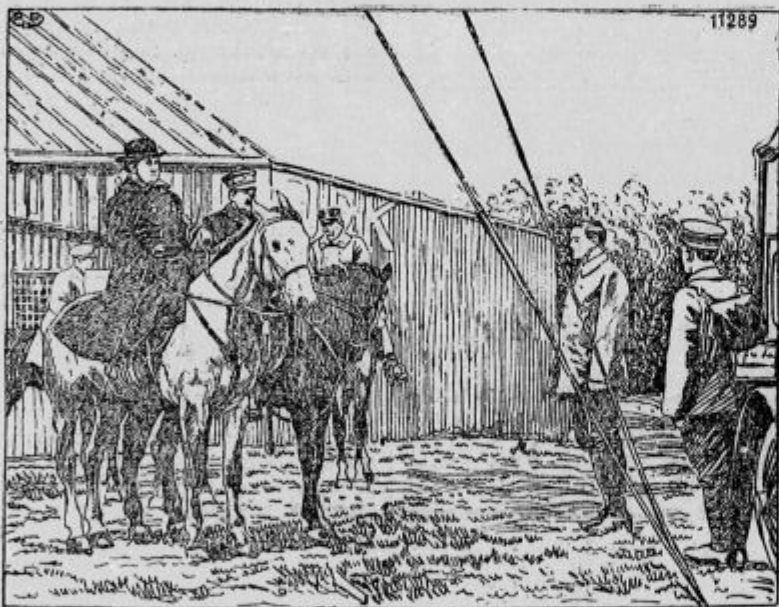
Podeljena je župnija Kočevska Planina č. g. Viktorju Kragel, ondotnemu župniškemu upravitelju.

Spomin na svetovno vojsko bo tudi lična kapelica, ki jo je v grajskem gozdiču za ljubljanskim Gradom dal postaviti poveljnik ujetniškega taborišča major plem. Kern. Kapelica s krasnim kipom Matere božje je bila blagoslovljena prejšnjo sredo, dne 26. julija.

Po smrti odlikovan. Cesar je podelil č. g. Jožefu Fabijanu, župniku pri sv. Luciji, viteški križec Franc Josipovega reda na traku vojaškega zaslužnega križca.

Za v vojni oslepele vojaške je izročila deželni odboru Ivana Klemenčič 11 K 80 v kot zbirko blagih darovalcev iz občine Dob, pošta Št. Vid pri Zatičini.

Občinske posle v Idriji vodi sedaj č. g. Francišek Oswald, c. k. katehet, ker



Holandska kraljica nadzoruje vojaštvo.

jejo iznova vojaške pod orožje; odriniti so morali vsi črnovojniki starejših letnikov na bojišče.

Pomoč galliskim bojevnikom. Na galliško bojišče pride v kratkem večja množina turškega vojaštva. Turki so hvaležni, ker so naši topničarji pomagali prepoditi Angleže in Francoze z Galipolija, zato so se odločili, da pošljejo ojačenja med avstrijske in nemške vrste v Galiciji.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Angleži so spravili na Francosko in na bojišče ob Sommi precej moštva, vendar je pa vse pisanje o milijonskih armadah prazna baharija in pesek v oči. S tem so namreč hoteli Ruse prepričati, da so storili vse, kar se je dalo. Da ne bo vse tako točno res, kar so pisarili, se more posneti iz drugih poročil, ki trde, da so Angleži poslali samo 300.000 novih moči na bojišče. — Po-

mož. O drugem in tretjem napadu cenitev izgub še ni končana. O zmagi entente torej ni govora.

Grozota v Plkardiji. Med Somme in Ancre stoji približno poldrug milijon ljudi in do 10.000 topov vsak dan v boju. Če so nemške cenitve o izgubi sovražnikov s četrtilijona le količnik točne, so morali na obeh straneh izgubiti nad 300.000 mož. Zgodovinska bitka pri Waterloo z izgubo 62.000 mož je v primeri s to bitko le mala praska. Bitka divjaj z nezažadno silo dalje. Vse vrste orožja se rabijo. Grozota bojev se je pomnožila. Odpotovanje cesarja in odpotovanje načelnika generalnega štaba Falkenhayna na vzhod dokazuje, da smatrajo položaj na zahodu zavarovan. Pričakujejo novega velikega napadalnega vala; pripravljajo se novi dogodki. Očividci zadnjih bojev pri vasi Pozieres zatrjujejo, da so imeli angleški polki strašne izgube.

je višji rudniški svetnik H. Pirnat odložil gerentstvo.

Smrtna kosa. V Zürichu je 26. julija umrl gosp. Franc Lenger, trgovec, posestnik in podžupan. Pokojni je dolgo vrsto let marljivo sodeloval pri vseh naših društvihi in zavodih. N. p. v m.!

Novi železni 20 vin. novci bodo od 3. avgusta v prometu; nikelnasti novci bodo polagoma umaknjeni iz prometa.

Podivjanost. V najnovejšem času se — žal — čuje čedalje pogosteje o zavrtnih napadih in celo divjih umorih, kar mora čutečega človeka napolniti z grozo. Dne 23. julija je zločinska roka pol ure od Soče proti Trenti na Primorskem umorila neko starko in 15letnega mladenca Andreja iz Soče št. 61. Zločinca še niso zasledili. Stokrat žalostno, da se širi tako zverinska podivjanost!



Vojaške novice.

Slovenskim vojakom. Pozdravljamo Vas vse, ki ste v bojnih vrstah! Ponosni smo na Vas in na junaštva, ki ste jih zadnji čas izvršili. Svet Vas hvali in občuduje. Vsi, ki smo v zaledju, priznamo s hvaležnostjo Vaš pogum in Vaša junaštva ter Vam bomo za vedno hvaležni, kajti s svojimi odločnimi in neustrašenimi nastopi ste rešili domovino. Ne dojde sicer vsaki čas gorka beseda zahvale iz domovine do Vas, pa bodite prepričani, da so naša srca stalno pri Vas, da naše zaupanje in ljubezen do Vas ni ponehala od dne, ko ste se podali v službo za vero, dom in cesarja, marveč je še napredovala. Naše goreče molitve Vas spremljajo povsod na Vaših težkih potih. Nič nam bi ne bilo bolj všeč, kakor če bi Vas mogli čimprej ovenčane s slavo in značo zopet videti v svoji sredi. Toda božja poizkušnja — kakor se vidi — še ni dosegla končne meje. Trpljenje, ki ga imate vojaki v vojni službi, bremena, ki jih nosimo tudi mi v zaledju, nam ljubi Bog zaračuna v dobro in v zadostilo za lasne pogreške. Bog daj, da bi mogli vztrajati in doživeti srečne dni zmag in veselega svidenja.

Dve leti svetovne vojske — dolga strašna doba! Dolga predvsem za vojske, zlasti za tiste, ki že od početka služijo z orožjem domovini, ne da bi si bili izprosili kaj odmora in dopusta; dolga pa tudi za vse, ki so doma ostali ter si v skrbeh in v strahu, v revni in pomanjkanju, v molitvah in solzah žele skorajšnjega svidenja. Dolga je ta doba za ujetnike, ki jim v tujini dnevi in ure tako počasi potekajo, da so jim kakor večnost; dolga slednjic za duše padlih vojakov, ki tako silno hrepene po trenutku, ko bodo rešene iz ognja očiščevanja.

Dolga doba vojskovanja! Strašna doba, pa še menda prekratka našim sovražnikom, ki po svojih konferencah večno sovraštvo, še hujši gospodarski boj do uničenja evropskih narodov napovedujejo. Da, čuditi se moramo, kako smo mogli to povenjen sovražnih napadov in navalov tako pogumno prenesti, kako smo mogli doseči povsod tako lepih uspehov in se tako sta-

novitno ustavljati sovražni premočji! Pravi odgovor na to je: Gospod se je vojskoval z nami in za nas, zato smo vse zlobne nakane in naklepe številnih sovražnih odbili, zavrnili in porušili. Zato pa moramo na pragu novega tretjega bojnega leta hvaležno, obenem pa proseče vzklikniti k nebeskemu Očetu: »Gospod, že davno bi bili omagali, če bi ti nas ne podpiral, če bi se ti za nas ne vojskoval. Privedi nas kmalu do končnega zmagooslavja!»

— **Fotografiranje, risanje, slikanje v armadnem območju prepovedano.** Vsled razglasa c. in kr. 5. armadnega poveljstva (Stan. odd. z dne 9. julija 1916, Z. K. Nr. 8839) je fotografiranje, slikanje, risanje važnih vojaških objektov, mostov, železniških naprav in utrd, postojank, branilnih naprav, taborov, transportov vojakov in ranjencev itd. v armadnem območju civilnim osebam prepovedano. Na ozemlju zapadno od srednje kordonske črte civilne osebe na prostem sploh ne smejo napravljati nikakih posnetkov. Izjeme teh prepovedi dovoljuje na pisno prošnjo v posebnih slučajih 5. armadno poveljstvo, stan. odd., vojna pošta 508. Izven armadnega (etapnega) območja je v skladu z odredbo vojnega nadzorovalnega urada z dne 19. junija 1916, št. 67.945, fotografiranje na kolodvorih in z vlakov med vožnjo prepovedano. Izjemoma dč dovoljuje za fotografiranje civilnim osebam za proge državnih železnic pristojno ravnateljstvo državnih železnic sporazumno z železniškim linijskim poveljstvom (vojno transportno vodstvo), za zasebne železniške proge linijsko poveljstvo (vojno transportno vodstvo). Enaka načela veljajo za naravno kinematografskih slik.

Pozdravi. Vsem prijateljem in čitateljem »Domoljuba« pošiljamo iskrene pozdrave gorenski fantje in mošje, ki se nahajajo na severnem bojišču pri ... domobranskem pp. Zahvaljujemo se Bogu in Materi božji za ljubo zdravje in se priporočam zanaprej, da bi

nas svinca in bodala
Mati božja varovala!

Na skorajšno in veselo svidenje v ljubi domovini: Aleksander Jenko — Zé. Brnik (Cerklje), Jožef Primozič — Sv. Katarina (Tržič), Franc Ušlaker — Breg, Janez Podobnik — Lipnica. — Nebroj srečnih pozdravov z juž. bojišča pošiljajo slovenski stražniki in strelci vsem slovenskim fantom in dekletom, staršem, bratom in sestram: Četovodja Šinigoj Edvard, desetinik Anton Cotič, poddesetinik Jazbar Andrej, Ban Jožef, Franc Jeriha, Juraj Košir, Avgust Očep, Zabavnik Luka, Jožef Smukolj.

Naši planinci. Srečne pozdrave pošiljamo zavedni slovenski fantje in mošje staršem, bratom, sestram ter bralcem »Domoljuba« od soške fronte. Italijani so sedaj začeli vabiti z oklici, ki jih souščajo iz aeroplanov, čes, da imajo dosti mesa. Toda mi poznamo zvito priliznjenost verolonca; zato pa kličemo: Le naprej do končne zmagel! Pozdravljamo z visokih planin: Pavlič Jos., telefonist, četovodja Kumpersčak Josip, izprevodnik električne železnice, korporal Vid Zunkovič, Peter Suedec. — Trstenik, Mihael Gregorič — Podzemelj, Josip Barborič — Št. Jošt, Ru-

dolf Obrstar — Dolenjavas pri Ribnici, Janez Vuk — Sv. Bolfenk.

Za domovino. Daleč od svoje domačije je umrl zadet od šrapnelskega drobca na polju časti za cesarja in domovino Janez Šuster, prideljen saperski četi II. bataljona. Pokojni junak je bil star že 36 let. Zapustil je šestero otročičev in žalujočo soprogo Ivano Šuster, roj. Krašovec, sedaj na Vestfalskem (Buer-Resse).

Pogrešajo se: Martin Šuster, narednik 87. pp., 11. komp. Bojeval se je iz početka vojske v Galiciji. Ako bi kdo kaj vedel o njem, naj blagovoli sporočiti njegovi ženi Mariji Lajovec, Buer-Resse, Schnorstr. 33, Westfalen. — Stroški se povrnejo. — Franc Bernik od Sv. Barbare (Škofja Loka). Služil je pri 17. pp., 4. komp. Zadnjikrat je pisal iz Bukovine pred dobrim letom. Poizveduje in stroške plača njegov brat Anton Bernik, Sv. Barbara 7, p. Škofja Loka, Gorenjsko. — Kdo ve kaj o pogrešanem vojaku Francetu Klun, po domače Baldo iz Rodika 66 na Primorskem. Pred enim letom se je bojeval na ruski fronti, od takrat se ne ve, je-li živ ali ujet. Če bi bilo komu kaj znano, naj blagovoli sporočiti č. g. župniku Josipu Elenic, Radik, Primorje.

Še se oglašajo. Iz ruskega ujetništva je po 12 mesecih došlo sporočilo, da je vojak Anton Kern iz Tatinca pri Kranju ujet, živ in zdrav. — Čez 14 mesecev se je javil iz ruskega ujetništva Anton Povhe, doma na Golemvrhu, občine Raka. Domači so menili, da sploh ni več med živimi.

Priznanje. Vojni kurat g. Fr. Bahorič naznanja: Pošiljam Vam srčni pozdrav in zahvalo za marljivo pošiljanje cejenega »Domoljuba«. V naši bolnici imamo sedaj samo nekoliko Slovencev; največ je Slovakov, Ogrov, Romunec ter Nemcev iz Dol. Avstrije. Tukaj v Rusiji (blizu boje črte) je jako neugodno in hladno vreme; vsaki dan dežuje. Pozdravi!

Naši kapleniki. Četovodja Blaž Kaplenik, doma iz Cerklj na Gorenjskem, se je zopet odlikoval. Dne 3. julija ob 3. uri popoldne je dobil povelje, iti na pomoč tretji stotnji in zagnati sovražnika iz našega strelskega jarka. Odšel je s svojo četo in z ročnimi granatami srečno vrgel še enkrat močnejšega sovražnika iz strelskega jarka. V jarku je ostalo mnogo mrtvih sovražnikov, med njimi dva častnika; več sovražnih vojakov je Kaplenik ujel in uplenil dve strojni puški. Na naši strani so bili samo štirje ranjenci. Ko so prišli v sovražnikovo postojanko, so našli tamkaj polno pomaranč in limon.

Pravi prijatelj! Dragi »Domoljub! Naznanim Ti, da sem bil ranjen ter sem v bolnišnici v Valernu na Češkem ob bavarski meji. Ljubi »Domoljuba! Tudi sem v Valernu si me prišel obiskat. Prvi dan po dohodu sem te dobil v roki; zdaj vidim, da se potrudiš kot oče in greš za otroki po celem svetu; v Galicijo, v Srbijo, v Belgijo, pa tudi k našim v snežene Tirole, kjer planike eveto, se nisi branil priti. Ljubi mi »Domoljuba! Naznanim Ti, da pojdem kmalu nazaj v visoke snežene gore tirojske, kjer sem bil že 12 mesecev. Ob strani

visokih skal sem prežal na izdajalca, obenem pa pošiljal k Bogu tiho molitev za slovenske fante. — Srčno pozdravljam vse slovenske mladeniške družbe in katoliška izobraževalna društva ter vsa poštena dekleta in mladeniče, ki so še doma. Pozdrav vsem staršem, ki žalujejo za svojimi padlimi sinovi. — Tirolski deželni strelec Fakuč Franc iz Ustja pri Vipavi. — Z Bogom in Marijo!

To nekaj velja! Vojni kurat g. Alojzij Resman je pisal dne 9. julija: »Naši možje in mladeniči so zlato! Zajemajoč iz globokega vira sv. vere so močni v prenašanju težav, hrabri v boju, udani v smrtni uri. Kjer stojijo Slovenci, tam ni sovražnega prodiranja!«

Po dveh letih svetovne vojske imata osrednji velesili zasedenega sovražnikovega sveta 431.000 štirijaških kilometrov; sovražnik pa samo 22.000 štirijaških kilometrov. Skupno število vojnih ujetnikov znaša koncem drugega vojnega leta v Nemčiji 1.663.794, v Avstriji 942.489.

Padel je Franc Tomec, poddesetnik pri 17. pp. Pokojni junak je bil pristojen v Loke pri Kamniku. Umril je v Tridentu na Tirolskem. — Na skalnatih laških planinah počiva 19letni mladenič Pavel Strmiljan; zadet je bil v glavo. Pokojni je doma v župniji Kolovrat.

† **Frančišek Rode.** Padel je 3. julija na severnem bojišču abiturijent in gojenec kn.-šk. zavoda sv. Stanislava v št. Vidu — Frančišek Rode, doma na Rovih.

Izmenjava vojaških zdravnikov. V Avstrijo se je preko Švedske povrnilo 32 vojaških zdravnikov, ki so bili v ruskem vojnem ujetništvu.

61 zakopanih topov so odkrili te dni srbski ujetniki, ki so jih nato za nagrado odpustili v domovino. Izkopali so pet srbskih topov pri Smederevu, na bregu Morave 55, v Nišu 1.

Angleška ladja velikanka torpedirana. Dne 20. julija je bila pri Orknejskih otokih torpedirana neka angleška drenutka; zadeta je bila dvakrat.

Turki izgubili Erzindžan. Turške čete so se nekoliko umaknile v jugozapadni smeri od Erzeruma ter prepustile sovražniku mesto Erzindžan, ki leži 140 km od Erzeruma v Armeniji.

Meka se je vdala. Vnanji listi poročajo, da se je turška posadka v Meki (versko središče mohamedancev) vdala, in da je Turčija s tem izgubila zadnjo trdnjavo v Arabiji. Kriv je Husein paša, ki so ga baje Angleži podkupili.



Razne novice.

Za praškega nadškofa je imenovan branski škof grof Pavel Huyn.

Milovanja vredni. Koliko so trpeli naši begunci, se bo izvedelo šele po vojski, piše misijonar V. K. Za zgled pove par slučajev: Neki mož mi je tožil: »Z ženo in devetimi otročiči sem zapustil dom, in sedaj sem sam. Ko bi Bog še mene po-

klicall« — Neka žena je vila roke tožeč: »S šesterimi otročiči sem dospela v Gmünd; vsi so mi umrli, mož pa je padel na bojišču. Čudim se, da še živim!«

Voditelj nemških katoliških poslancev odlikovan. Nemški cesar je imenoval voditelja nemškega katoliškega centra dr. Petra Spahn-a za pravega tajnega svetnika z naslovom ekscelencja.

Tajnost. Glede podmorske ladje »Deutschland« se sedaj nič ne ve. Odplula je gotovo, dasi listi ne poročajo ne kdaj, ne kam. Pač pa je znano, da so Angleži in Francozi sestavili dvojno skupino križark, ki naj love drzno ladjico; razpeli so menda v širokem obsegu mreže pred pristaniščem Baltimore, da bi se »Deutschland« ujela. Vsekako je vožnja ob takih okolnostih nevarna in drzna. — Govori se tudi, da je prispela že druga nemška podmorska ladja pred New York.

Novodobne katakombe. No fronti pred Verdunom so francoski vojaki skopali 500 metrov dolg rov, po katerem se pride v Verdun. Na mestu, kjer se steka več rogov v glavni rov, so napravili 10 m pod zemljo veliko dvorano in jo opremili kakor cerkev. Francosko armadno poveljstvo je dovolilo, da se opravi v tem prostoru vsako nedeljo ob 10. uri sv. maša. Med službo božjo — tako opisuje ameriški časnikar (lista »Tribune«) — se je razločno čulo padanje granat. Vojaki pristopajo tudi k skupnemu sv. obhajilu. Nekaj vojakov je pa vedno na straži, da bi zažgali pripravljene mine, kakor hitro bi došlo poročilo, da so Nemci stopili na prostor, pod katerim se nabajajo pripravljene mine.

Deset milijonov škode je napravil požar, ki je izbruhnil nedavno v skladiščih za alkohol v francoskem mestu Bordó. Ogenj se je razširil tudi na sosedna stanovanja in so se ljudje le s težavo rešili. O vzrokih požarja ugibljejo.

Velikanska razstreliška. Na nekem otoku pri Newyorku je zletelo v zrak okrog 100 železniških voz in več ladij, naloženih s strelivom. Pri eksploziji dinamita v municijskih delavnicah je izgubilo življenje veliko ljudi; škoda na blagu je velika. Ker se je zgodila nesreča zjutraj, so mislili, da med delavstvom izgube niso velike, a prepehli so v bolnišnico že 75 oseb. Trdi se, da je nastal ogenj v nekem municijskem skladišču; od tu je preskočil na neko s šrapneli obloženo ladjo. Krogle so eksplodirale, granate so nato, kakor sodijo, zažgale dinamit na tovornih vozovih. Otok je posut z razvalinami.



Dopisi.

Črnuče. Umril je dne 29. julija Franc Jemc, po domače Kačar, posestnik in trgovec na Črnučah. Vse svoje življenje je vozil kramo po sejnih, zato je bil znan skoro po vsem Kranjskem. Povsod je imel mnogo znancev in prijateljev. Ob boleznih mu je bilo najtežje, da je moral ostati doma. Trpljenje si je lajšal z molitvijo. Bil je vedno vnet za cerkev in kamor je prišel

po svojih opravkih, povsod je dobil časa za sv. mašo. Doma je imel po sobah cele zbirke križev in sv. podob. Blagemu možu blag spomin in večni pokoj!

Menišija pri Cerknici. Resni in žalostni časi nas stiskajo, a mi smo se kljub temu radovali veselega dne, ko smo imeli slovesnost sv. birne in cerkveno posvečevanje. Krasno prenovljeno župnijsko cerkev v Begunjah so dne 25. julija, na god sv. Jakoba, presvetli knezoškof dr. A. Bonaventura Jeglič v spremstvu številne duhovščine posvetili in prvič opravili presveto daritev v novoposvečenem templju božjem. Mnogo vernikov iz sosednjih župnij in vsa domača fara je bila navzoča. Mnogo smo jih — žal — pogrešali; to so naši fantje in možje, ki so razkropljeni po bojiščih, ali pa zdihujejo v ujetništvih po mili domovini in zlati svobodi. Tudi teh smo se spominjali na ta prelepi dan v svojih molitvah. Ljubi Bog nam daj, da bi jih videli kmalu v svoji sredi!

Šmihel nad Mozirjem! Mala naša župnija je darovala na žrtvenik domovini že lepo število mladeničev in mož. Dne 6. junija sta padla junaške smrti pridna in nadepolna mladeniča, Janez Konečnik in Franc Hriberšek. Bila sta zadeta od sovražnih krogel na gori Boskon na Laškem. In zopet je prišlo žalostno poročilo, da je padel dne 3. julija Jožef Rozoničnik, v cvetu mladosti, star 19 let. Pri naskoku na ruskem bojišču ga je smrtno zadela krogla v glavo. Bil je član Marijine družbe, miroljuben mladenič, up in veselje staršev. Bodi jim miren počitek v tuji zemlji. Nad zvezdami se vidimo!

Kronika. Vas Babne Police (Štaj.) šteje komaj 14 števil, pa je dala na vojsko 17 mož in mladeničev. Rodbina Troha (gostilna) je dala 4 sinove. Enega pogrešajo, najmlajši je umrl zaradi težkih ran. Rodbina Antona Šumrada, Mlakar, Šumrada 5, in Mlakar št. 9 so poslale po enega vojaka. Rodbina Jakob Šumrada je poslala na vojsko dva sinova; najmlajši je padel ob zvetju Ivangoroda. Gospodar Mihelčič je v ruskem ujetništvu ter se ukvarja z delom na polju. Nekateri se pogrešajo.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4 1/2% brez kaknega odbitka

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Listek

Gramoz in Otrobek.

Vesela povest z žalostnim koncem.

Spisal —r.

(Dalje.)

Gramoz mu ne privoščiči mirnega zagrizka. Približa se mu prav zavrtno in seže brezobzirno po njegovi desni gnjati. Toda pujssek je bil čuječ. Odskočil je ravno o pravem času v stran in odbežljajal zopet na cesto. To pot pa ni zakrullil; držal je namreč med zobmi repo, ki si jo je vzel s seboj, da ne bi omagal.

Tako sta se Gramoz in njegova svinja izprehajala dobre pol ure deloma po cesti, deloma po travnikih in njivah. Mož se je dolgo zastoj oziral po kaki pomoči, kajti kraj je bil, kakor izumrl. Slednjič zagleda na neki njivi tri dekleta, ki so nekaj grabile in nedorastlega paglavca, ki se je motal krog njih, kakor bi bil že prav fant.

Na njegovo vpitje se približajo in ga vprašajo, kaj mu je, da kliče s tako silo na pomoč.

»Kaj mi je? Saj vidite, da lovim prešiča, pa se mi ne da ujeti,« pravi Gramoz in pokaže ves togoten na bližnji travnik, kjer je pujssek po svoje godrnjal in vrtal po mastni zemlji.

»A tako,« začudijo se porednice vse hkrati; ena pa še pristavi s prav nedolžnim obrazom: »Me smo pa mislile, da ga ženeš v Moravce na semenj.«

»Kajšič!« odvrne Gramoz nevoljno; »saj sem ga tam kupil; pa mi je mrcina ušel z voza.«

»Z voza vam je ušel? Ja, kje imate pa voz?« poizveduje radovedno najmlajša, ki je kemaj odrastla ponavljalnici šoli.

»Pa res, kje neki je ostal voz? Tačas bi bil Otrobek že prav lahko nazaj. Kaj misli, da bom gnal svinjo za njim? Konja je menda vendar ustavil, če ne so mu pa prišli ljudje na pomoč; saj je dosti hiš ob cesti. Jaz tudi ne morem sam vsega, konja in prešiča loviti. O ti ščetinar ti! Kaj nisi mogel mirno na vozu ležati? Dekleta, če mi ga pomagata ujeti, dam vsaki za eno pokalico; tebi, fant, pa za steklenico piva.«

Tako je govoril in objubljal Gramoz ter klical na lov. Vsa lovska družba je takoj naredila načrt in jela obkroževati domačo divjačino.

Toda tudi svinja je imela svoj načrt že gotov. Ko vidi, da se živi krog vedno bolj zožuje in da že segajo grabelžive roke po njenih ušesih in kračah, se obrne urno proti najslabšemu delu tega obroča in ga na mah razbije.

Lovska družba se je jako čudila, da jim je divjačina ušla takorekoč izpod rok. Ko se je pa načudila, se usuje cela ploha »najlepših« priimkov na deklico, bivšo ponavljalko, ker se je dala

od svinje na tla podreti. Toda revica je bila čisto nedolžna. Kaj je pač mogla za to, če je svinjska glava še za kaj drugega na svetu kakor za gostje!

Ko se tako nakregajo, se spravijo zopet nad svinjo. Ta se je veselila svoje prostosti na bližnji njivi in obdelavala samogoltno zeljnato glavo. Bila je tako zatopljena v svoje delo, da je zapazila sovražnike, ko so jo imeli že v sredi.

Ti so se pa sedaj dobro pripravili za vsako presenečenje od svinjske strani. Gramoz se je celo razkoračil, da bi ga kak nepričakovan sunek ne prevrnil.

Ko zagleda svinja v svoji veliki stiski njegovo široko koraco, jo takoj sklene porabiti za izhod.

Toda to pot je zmagal Gramoz. Ko namreč začuti svinjo med koleno, jo stisne in sede nanjo. Mož je namreč svoje dni služil pri dragoncih in je bil dober jezdec. Predno se je še mogla svinja iznebiti težkega bremena, so jo že pograbile urne roke, za krače, repek, uhle, sploh za vse, kar se je dalo prijeti. Hudobni begunec je bil ujet.

Nato prinese fant iz bližnje vasi močno vrvi, ki z njo okrase eno izmed zadnjih svinjskih krač. Sedaj razdeli Gramoz objubljeni nagrado, vzame v levico vrvi, v desnico gibčno palico, in družba se je ločila.

»Vidiš, pujssek, pa le ne bo obveljala tvoja. Mari bi bil ostal na vozu in bi se bil lepo peljal, pa ti ne bi bilo treba sedaj koracati po prašni cesti. Zares, sebi in meni si napravil mnogo nepotrebnega dela, strahu in jeze. — Samo to se mi čudno zdi, da mi ne pride Otrobek naproti. Kaj pa, če se mu je pripetila kaka nesreča?«

Tako je modroval Gramoz in dajal svinji lepe nauke, sedaj z besedo, sedaj s šibo, če se mu je kaj ustavljala. Za vsakim ovinkom je pa hrepeneče pogledal v daljavo, če bi opazil Otrobka. Toda Otrobka ni bilo in ga ni bilo. Hude slutnje so vstajale v Gramozovi duši... (Dalje.)



Soča.

(Iv. Gruden.)

Besni za goro bojni grom
in pušk svinčena toča:
Ne pusti Laha nikdar k nam
oj hči planinska — Soča.

Sinove svoje naš ti rod
zupljivo izročā:
Sovraga naj pa odneso
valovi tvoji — Soča!

Tvoj bran je trden kakor hrast,
dasi je bitev vroča.
Ti ne odnehaš ni za las;
ti zmagāš — naša Soča.

Drugod še pokoj nočni je,
tam bitka je pekoča.
Junaki naši se bore
za té — preljuba Soča.

Domovju vdana hčerka, čuj!
kar pevec ti naroča:
Usliši prošnjo eno vsaj.
planinska, bistra Soča!

Jezove svoje ti odpri
in dvigni se deročal!
Glej, da sovraga potopiš
prav v dno valov, oj Soča!



Slike in črtice z bojišč.

Psi v vojni službi.

Poddesetnik Al. Kovač nam je poslal sledeče zanimivosti:

Kakor je znano, je vojaška uprava v sedanji vojni vporabila tudi pse. V prvi vrsti rabi pse za vprego. V tej službi je že par tisoč psov. Psi vozijo navadno tren; v zadnjem času so jih pa pričeli vporabljeni za vprego pri strojnih puškah in revolverkanonih.

V drugi vrsti opravljajo psi sanitejsko službo. Te zveste živali so se prav dobro obnesle; v naši armadi jih je že nekaj sto. Ko najde pes ranjenca, mu vzame kapo ali kak drug predmet in nese k svojemu vodniku. Ta ga vzame na vrvico in pes ga pelje k ranjencu.

Tretja vrsta vojnih psov opravlja službo v strelnem jarku. Vsak pes ima dva vodnika. K temu oddelku nas je bilo oddeljenih kot vodnik tudi; 13 kranjskih Jancov. Trinajst, pravijo, je nesrečna številka; to se je uresničilo tudi tukaj; trinajsti — neki četovodja iz Kočevja — je padel takoj prve dni, ko smo prišli na fronto. Nasi psi opravljajo različne službe. Tisti, ki so bolj slabe glave, da bi se naučili kaj posebnega, so ponoči pri vojaku, ko stoji na straži. Boljši psi se uporabljajo na patroljah. Vodnik gre s psom na patroljo; pes gre vedno 50—100 korakov pred njim. Ako zapazi kaj sumljivega, se brez glasu vleže na tla. Ako rabi vodnik na primer pomoči, spiše poročilo, dne psu v torbico za vratom in ga pošlje v pozicijo, kjer se navadno nahaja. Pes pripelje potem vojake na mesto, kjer čaka vodnik. Jaz sem bil pozimi s svojim psom na straži, ki se je nahajala 2800 m visoko. Bila je skoraj tri ure oddaljena od glavne pozicije. Z vsem potrebnim smo bili založeni za celo zimo. Ako bi ne imeli psa, bi bili čisto odrezani od sveta. Telefon je bil vsled plazov in snega pokvarjen; po več dni ni prišel nihče do nas. Toda naš »Tiger« je šel vsak dan s poročilom do glavne pozicije; nazaj nam je pa prinesel težko zaželjeno pošto. Seveda stane veliko truda in potrpežljivosti, preden se pes izuči. Na Dunaju so posebni tečajji za pse, vsak pes mora napraviti »izpit«, preden odide na fronto. Seveda je marsikateri spoznan tudi kot »nesposoben«. Na našem delu fronte smo opazili, da imajo tudi laške straže vedno pse pri sebi in se izmenjavajo tudi kakor moštvo.

Takih smo veselil.

Topničar Jožef Goršič piše predniku dobropoljske Marijine družbe g. Jurija Žagarju:

Dragi prijatelj! Pred par dnevi sem Vam pisal in potožil, da se mi malokdaj oglasite. Danes pa z največjim veseljem odgovarjam na Vašo dne 9. t. m. mi poslano drago dopisnico, ki zanjo Vam in prečastitemu gospodu voditelju Marijine družbe izrekam srčno zahvalo!

Sporočate mi, da ste dali moj predzadnji list v »Domoljub«! Nisem se nadejal, da me bode tako visoko počastili; iščem zdaj besedi, s katerimi bi se Vam za to zadostno zahvalil. Mislim, da Vam s tem dovolj povem, ko rečem, da me še nikdar ni nič bolje razveselilo, kot to, da ste mene, skromnega, okornega pisarja pristeli med dopisnike »Domoljubove«!

Sicer še ne vem, kako je, ali kako bo dotično pismo ven prišlo; kajti doma sem se vadil le motiko, koso in drugo tako orodje vihteti, zato mi pero le počasi in raskavo teče. »Domoljub« naj ima z mano potrpljenje* in naj ve, da sem bil jaz doma stalni njegov naročnik, in da le njemu se imam zahvaliti za izobrazbo, ki sem se je iz njega precej nasrkal.

Ob nedeljah in praznikih popoldne nisem iskal druge tovarišije kot »Domoljubove«! Šel sem največkrat k prvi maši in po maši na pošto po tega mojega prijatelja, — in listek sem večkrat že po poti domov prebral. Sploh brez njega nisem mogel biti! Toda prišel je usodni čas najine ločitve in od 1. avgusta 1914., odkar sem pri vojaki, nisem bil več nanj naročen. Pogrešal sem ga pa mnogokrat tam v galski fronti, kakor tudi tukaj, in le tu in tam sem kdaj v rcke dobil kako številko. Bil sem vedno namenjen, da ga naročim, pa se mi je le odlašalo; šele sedaj so mi ga na prošnjo starši naročili. Upam, da me bo redno obiskaval.

Torej bodi pozdravljen, dragi »Domoljub«! Prejemal te bom zopet in pričakujem te z vsem veseljem, ker le ti mi boš semkaj v tujino prinašal širše domače novice, na katere človek na bojišču komaj žaka.

Vi »Jurče« pa še kdaj preskrbite v »Domoljubovem« predalu kak prostor za mojo neokretno robo. Bom že še katerikrat kaj napisal, saj časa mi ne manjka! Sem za strežnika pri topu, in ta služba se mi zdi najbolj imenitna. Ko navadno večkrat stališče menjamo, — hitro zopet naredimo barake in »kaverne« in potem smo prosti in notri — veselo in zadovoljno živimo.

V prostem času se jaz ukvarjam s pisanjem in se učim, da bom enkrat postal kakor doktor, od katerega bo »Domoljub« šele po vojski kaj več dobil. Ampak samo to ne vem, če bom svojo študirano glavo domov prinesel, ker lahko mi jo poprej odpili kaka granata.

Vprašate me zaradi tiste kronice, ki sem Vam jo dal, ko sem bil na dopustu, da bi mi bili tisto reč kupili, — po kar pa potem sam nisem utegnil priti. No, kronce Vam res tako ne pustim, ker Vi ste posestnik, jaz sem pa še brez vsake gotove eksistence. Res imam tukaj dosti dobro služ-

* Le pogum! Beseda Vam dobro teče. Večkrat se oglasite. Bog Vas ohrani! — Urednik.

bo, in tudi od doma bi lahko denar dobil, — pa ga ne rabim. Vam ne podarim nič, marveč mi za tisto krono pošljite en »znak« Marijine družbe, da ne bi šel, če bi padel, brez njega v grob; imel ga bom na prsih, kar se mi tudi spodobi, zakaj odkar sem zapisan, sem in bom vedno zvest družabnik Marijin!

Sedaj pa končujem te borne vrstice ter Vas in vso Marijino družbo iz vsega srca pozdravim!

Bog živi našega cesarja!
Živela nam mila Avstrija!

Na zdar! Z Bogom za domovino!
Hura!

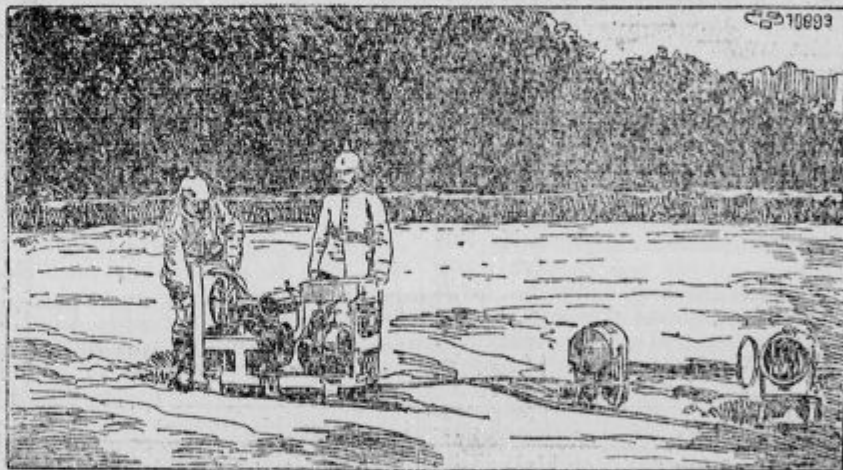
Topničar Josip Goršič.



Gospodarske vesti.

Gospodarski in tržni pregled.

Rodovitnost turških pokrajin. Nemški inženirji hodijo zdaj po Turčiji in študirajo, kako bi bolje izrabili bogate



Mal žaromet v vojni uporabi.

naravne zaklade zapuščenih dežel. Tam so res čudne razmere. Vsako leto mora Turčija za 300 milijonov kron več uvažati, kakor proda. Pred vsem kupi veliko žita in biaga iz bombaža. V sredi Male Azije je polje zelo rodovitno, toda ni cestâ in železnic, da bi blago naprej spravili; če pelje cesta do vode, nitna rcka mostu. V sredi dežele se morajo žita v shrambe spraviti, ob morju pa lakoto trpe. V mesto Sansum ob Črnem morju stane 100 km dolga vožnja iz rodovitne žitne doline za 1 q 27 piastrov, našega denarja 4 K 86 vin.; iz Marseja na Francoskem več tisoč kilometrov daleč pa le 7 piastrov, 1 K 26 v. V Berkosu, 4 ure od Carigrada, je popirna tovarna, ki ne more izhajati, ker jo vožnja do Carigrada preveč velja. Tovarne v Evropi lahko cenejše prodajajo. — Predvsem bo treba tam napraviti več železnic in cest. — V Mezopotamiji bodo začeli deželo namakati, ko boč napravili velike zapiralnice na reki Evfrat in Tigris. Rodovitnega sveta je tam 60.000 kvadratnih kilometrov, za žito dobrega 30.000 kvadratnih kilome-

trov, to je trikrat toliko najlepšega žitnega polja, kakor je cela kranjska dežela velika. Ker lahko namakajo, kadar in kolikor hočejo, imajo na leto lahko tri do štiri žetve. To je seveda le zato mogoče, ker je tam veliko bolj vroče, kakor pri nas in niso od vremena zaradi namakanja prav nič odvisni. Ravno tako je bilo v Egiptu, kjer se z Nilom namaka 25.000 km² in imajo navadno dve do tri žetve. V Mezopotamiji ni se dalo 7000 km² porabiti za bombažne nasade. Pridelalo bi se tam na leto 1.400.000 bal bombaža (1 bala 440 kg), ki bi bil do 500 milijonov kron vreden. Tako bi bili mi precej manj odvisni od Amerike. V okolici Konje so namočili 500 kvadratnih kilometrov (1 kvadr. kilometer ima 100 ha, torej okoli 174 oralov). Zrastlo je čez 2000 vagonov žita na leto. — Orodje imajo tam še večinoma vse leseno. Vlada bo morala sama razdeliti železne pluge, brane in vse drugo, da se ljudje počasi navadijo na novo obdelavo. — Vsa dela za namakanje in zapiranje bi s stroji vred stalo do 200 milijonov kron.

Skrb za živino v Nemčiji. Na Nemškem je vlada določila, da mora vsakemu malemu kmetu, ki ne pridela čez 2000 kg ječmena (čez 100 mernikov), ostati najmanj 1000 kg. Večji posestniki obdržijo do 40 odstotkov vsega pridelka. Kakor se kaže, bi vlada rada zagotovila dobro rejo živine, zlasti prešičev in plemenih krav. Oves se sme tam dajati tudi vprežnim volom in vprežnim kravam ter mrjascem, ki se rabijo za plemo. Tako si hočejo zagotoviti močne živali za vprego, ki bodo v stanu dobro delati, ter krepke živali za plemo.

Zavržena krma. Na Nemškem stanuje v vseh mestih z nad 40.000 ljudmi 17 milijonov prebivalcev. Ti mestni ljudje pomečejo vse, kar ostane pri pripravi hrane, v stranišče ali v smeti. Saj je znano, kako se s krompirjem dela; vselej se olupni in še prav na debelo. Izračunali so, da se na ta način zavrže najmanj 300 milijonov kg dobre krme za prešiče, najbrž pa še veliko več. Ta krma je vredna do 25 milijonov mark. — Pri nas se z ostanki živil tuintam še bolj potratno dela, kakor na Nemškem.

Vlada namerava izdati stroge naredbe za porabo teh odpadkov. Pri nas je začela vojaška uprava kupovati male prešičke, da se v velikih pitaliških porabi vse, kar ostane pri napravi hrane. To ravnanje je prav umestno.

Žitne cene. Prevzemne cene za žito so se nekoliko zvišale. V neki seji je rekel zastopnik poljedelskega ministristva, da so imeli pri določitvi teh cen dve vodilni misli. Najpred so gledali, da bi se kruh letos ne podražil. Po mestih je že tako velika revščina; če se še kruh podraži, skoraj ne bo moč živeti. Naša dežela žito uvaža, torej je za nas prav, da so cene primerne. Druga vodilna misel je bila, da mora ostati bilanca pri žitnoprometnem zavodu ista kakor lani, to se pravi, z žitom se mora napraviti najmanj toliko dobička kakor lani, ko je znašal lepo število milijonov. Država mora plačati obresti od posojil. Kje bo vzela, če nima novih dohodkov? Četudi je cena nekoliko višja, bo vendar sklepni račun izkazal vsaj isti dobiček, ker je letos nekoliko boljša letina. Kar se bo na Srbskem pridelalo čez domačo potrebo, bo vse prevzela vojaška uprava, ki zanjo melje pod vodstvom Ogrov šest velikih mlinov na Srbskem. V severnih deželah, zlasti na Ruskem in na Nemškem, nagaja pri žetvi dež. Moče so imeli gori od začetka julija vedno preveč. Komaj so čakali novega žita, zdaj pa imajo pri spravljaju velike težave.

Nemška posestva na Ruskem. Na Ruskem so posili prodali vsa posestva Nemcev, čeprav so bili tam že veliko let. Malo čudno pa je, da so največ teh posestev pokupili ruski ministri in njihovi sorodniki. Pred vojsko je veljala desjatina (1.89 orala, torej skoro 2 orala) 350 rubljev (1 rubelj 3 K 24 vin.); to je še zelo poceni, če se pomisli, da je to najrodovitnejša zemlja. Zdaj je nakupil največ teh posestev bivši poljedelski minister Krivosin. Desjatino je plačal po 82 rubljev. Drugi glavni kupec je brat sedanjega železniškega ministra Trepova, ki je plačal desjatino po 49 rubljev; potem bivši minister Gurko pa celo po 42; grof Šatičev, o katerem pravijo, da bo prihodnji finančni minister, je dobil posestvo po 38 rubljev desjatino. Nato je še 39 eks celenc, ki so veliko nakupili. Pozabiti se ne sme, da so na teh posestvih zraven tudi vsa poslopja, graščine, hlevi in shrambe.

Spor zaradi ameriškega žita. Med angleškimi in amerišskimi trgovci z žitom je nastal precej resen spor. Po stari navadi imajo Amerikanci pravico novi pšenici 10 odstotkov stare primečati. Če je bila pšenica dobra, se Angleži tej navadi niso upirali. Lanska ameriška pšenica je pa zelo slaba. Ker jo imajo Amerikanci še obilo, se hočejo te navade tudi letos poslužiti. Angleški trgovci in mlinarji pa pravijo, da lanske pšenice ne marajo vmes in da rajše vse pogodbe odpovedo. Amerikanci pa dobro vedo, da Angleži brez ameriške pšenice ne morejo izhajati. Kaj pomaga, če je veliko pšenice v Avstraliji in Argentini, če pa manjka Indij, ki bi jo naložile. Vožnja po morju se še vedno draži. Amerikanci najbrž ne bodo odnehali.

Razno. Na Koroškem je deželna vlada za segla vse seno in slamo. Kar vsak rabi za domačo živino, sme prosto porabiti, le prodati ne sme. Pri nas je veliko milejše; proda se lahko prosto, le na železnico se ne sme naložiti. Mi smo torej veliko na boljšem kakor Korošci.

Mleka je v mestih vedno manj. Na Nemškem je prišlo pred vojsko na vsakega človeka po mestih 0.3—0.4 l, zdaj le še 0.1—0.2 l, torej dva- do trikrat manj. Veliko mleka porabijo kmetje za rejo mlade živine, še bolj se pa pozna, da so morali oddati dobre krave-molznice. Mnogo jih je začelo tudi maslo in sir izdelovati, ker se to boljše izplača. Na Dunaju so začeli prodajati dansko sterilizirano mleko v posebnih steklenicah eno tretjino litra po 1 K 40 vjn. Eni mlekarni se je prav dobro posrečilo, proda zelo veliko, druga je imela smolo; mleko se je na poti skisalo, čeprav je bilo dobro zaprto.

Dunajski trg. Goveje živine je bilo 24. julija na Dunaju 1486 glav. Plačevali so volj do 560, 0 476, la. 446—475, Ha. 411—445, IIIa. 395—410, biki, krave in telice so bile prav istih cen kakor prejšnji teden. Loj je po 8 K, zabele skoro ni dobiti; maslo iz mlekarn je silno drago in ga je težko dobiti.

Velike težave so nastale zaradi novih cen prešičev. Nam so nove cene dobrodošle, ker si bodo kmetje z njimi pomagali. Komisijonarji na Dunaju pa pravijo, da ne morejo z njimi izhajati. Kupili so še blago po stari ceni, ki je bila na Dunaju višja od sedanje. Saj so bili poprej debeli prešiči po 760—770. Sedaj se plačujejo po 7.42, ko se odbije na teži 22.5 kg in se plača 1 kg le po 7.42 K. Mesnati so po čisti teži 5 K 12 vin, 25. julija je bilo vseh prešičev le 238 na trgu, ko so jih pripeljali prejšnje čase 20.000.

Odgovor. Nekateri posestniki so se pritožili, da so zahtevali od njih voli, ki še niso bili stari 2 in pol leta. »Domoljub« je čisto natančno pisal in povedal, kar je ministristvo odredilo. Če se od kakega posestnika zahteva, da odda mladoletno živino, naj se obrne na deželno mesto za prodajo živine (pri deželnem odboru). To je sedaj samostojen urad, ki bo gotovo rad ustregel taki upravičeni pritožbi. — Čudno je tudi, da bi nastavljeni prevzemalci, s katerimi se ima gospodar prostovoljno pomeniti o prevzemnih cenah, sami določevali nižje cene, kakor so določene. Naj se vsaka taka utemeljena pritožba sporoči istemu deželnemu mestu, da pouči svojega nastavljenca, kako naj s kmeti ravna.

Milinski kamni. Nekateri so vprašali zaradi milinskih kamnov iz Trstenika. Vsled obilnih vojnih transportov je prevoz iz Srbije sedaj nemogoč. Poizvedeli bomo vendar o tem natančneje in zadevo pozneje pojasnili.

Zamenjava žita za seme.

Danes je treba, da storimo vse, kar nam utegne pomagati do večjih žitnih pridelkov. Četudi ne moremo doseči tako lepih uspehov, kakor se z njimi hvatijo po drugih deželah, vendar se bo dalo tudi pri nas še marsikaj dobrega storiti za izboljšanje doseganjih pridelkov.

Na splošno lahko trdim, da je pri nas krajša doba žitne rasti veliko kriva, da ne dobimo toliko pridelka. Nagla menjava vremena, naše toplotne in vlažnostne razmere, nakli nastop poletne vročine, vse to pomaga, da žito hitreje zori in da trpi vsled tega tudi plenjavoš njegova. Ves ta vftemenski vpliv leži izven našega območja in zato bomo tudi zanaševaj zaostajali za pridelki drugih ugodnejše ležečih krajev.

Kar se da pa pri nas storiti in lahko storiti za povzdigo žitnega pridelka in česar se moramo poprijeti z vso doslednostjo, je pa sledeče:

1. Potrebno seme je skrbno obirati!

Na to se polaga pri nas še vse premalo važnosti in zaradi tega tudi premalo skrbi. Danes ni zadosti, da seme očistimo od plevela, ampak je nujno potrebno, da jemljemo za seme najtežje in najlepše zrnje. Od takega semena dobimo močne, rodovitne rastline, ki dajejo zopet lepo zrnje in ki prenašajo sploh svoje ugodne lastnosti tako na zarod kakor jih prenašajo naše živali. Pri nas se pa v tem pogledu še silno veliko greši in se potem manj ugodni uspeh zvrta redno le na letino, čes da je bila letina kriva slabšemu pridelku. Vsaka vas bi morala imeti svoj čistilni stroj za žito, danes pa imamo še cele občine, ki nimajo nobenih pravih strojev za čiščenje in odbiranje žita! Nabavimo si vendar potrebne stroje in rabimo jih vsi od kraja in izkušnja bo že prvo leto pokazala, kako hvaležno je to delo.

2. Dajmo domače seme po potrebi zamenjavati!

Danes nam vedo žitni komisijonarji veliko povedati, kako različno pšenico so prinašali posamezni gospodarji na prodaj. Ta različnost je imela svoj vzrok v semenu, v različni zemlji in legi, v različni obdelavi itd. Pšenica iz najbližjih leg, iz najoddaljenih krajev je bila različne vrednosti. Iz nekaterih leg se je dobila naravnost krasna pšenica. Te različnosti pri pšenici je treba praktično izkoristiti, in sicer v semenske svrhe! Prav je, da se držimo svojega doma pridelanega semena, če je lepo in dobro. Če pa vidimo, da ima sosed lepo pšenico ali pa če se v bližnjih legah prideluje vohče boljše žito, naj se skuša potrebno seme od tam dobiti in naj se seme zamenjava. Taka zamenjava semena je po novi cesarski naredbi dovoljena.

Naj se torej gospodarji, ki imajo slabše pšenico, zatekajo po seme k sosedom ali v sosedne kraje, ki so znani zaradi svojega ugodnejšega žitnega pridelka. V tem oziru nas čaka še veliko hvaležnega dela. S primerno organizacijo take semenske zamenjave bi se dalo marsikdo zelo ugodno vplivati na izboljšanje žitnega pridelka, podobno kakor se da z dobrim plemenom pri živini. Rohrmaa.

Najvišje cene za žive prešiče.

Deželna vlada ukazuje:

Kadar se prodajajo živi prešiči na drugem kraju, kakor na kraju prevzema (iz hleva), se ne smejo zahtevati in plačati višje cene, kakor so sledeče: a) za prešiče s težo 60 do 90 kg, kadar se prodajajo pitalcem in živinorejcem za nadaljno vzrejo za 1 kg žive teže 6 K 12 v; b) za pitane prešiče vsake teže, kadar se prodajajo za klanje za 1 kg po običaju Budimpešta-Köbanya 6 K 94 v; c) za pršutnike s težo čez 40 kg, za 1 kg žive teže 4 K 80 v.

Kadar se prodajajo zaklani prešiči (brez drobovja) v celih ali polovičnih kosih, se ne smejo zahtevati in plačati za 100 kilogramov žive teže višje cene, kakor so naslednje: za prešiče brez drobovja, če se prodajajo z glavo in z nogami 700 K; za prešiče brez drobovja, če se prodajajo brez glave in nog 720 K.

Vladna odredba glede krmil. Ministristvo je odredilo, da se bo od letošnje pšenice in rži smelo uporabiti 5 od-

stotkov; od ječmena 25% (eno četrtino) in od grašice dve tretjini vsega pridelka. Koliko se bo smelo koruze in prosa uporabiti za krmljenje, bodo določila deželna oblastva. Soržica se popolnoma prepusti poljedelcem za krmljenje in za seme. Prepovedano pa je, žitne vrste in stročnice nalašč mešati med seboj. Ako bi kdo te vrste mešal, da bi tako odtegnil več žita, se lahko kaznuje, mešanica pa na korist države zapleni. Koruznih strokov ni dovoljeno zavreči ali sežgati, ampak se morajo uporabiti za živinsko kraljo. V izrednih slučajih bo letos dovoljeno tudi plemenskim bikom pokladati oves. Istotako je določen oves tudi za krmljenje plemenskih in vprežnih konj. Vojno-žitno-prometni zavod bo moral vsak mesec gotovo množino ovsu, ječmena, koruze in prosa dati živinorejcem — kočijažem itd. — ki nimajo lastnega žita, na razpolago. Glede otrobi je določeno, da jih dobijo posestniki tudi odslej 50% od žita, ki so ga oddali vojno-žitno-prometnemu uradu. Otrobi se morajo odvzeti najpozneje tekom treh tednov od časa, ko je osrednica za krmila izdala nakazilo zanje. Zasebni nakup ali prodaja omenjenih žitnih in krmilnih vrst je prepovedana. Žito in otrobi v krmilne svrhe sme kupovati in oddajati edino vojno-žitno-prometni zavod, oziroma osrednica za krmila.

— **Govedo in teleta, ki se zakoljejo v silo,** to je če se kaka žival ponesreči ter jo je treba vsled tega zaklati, prevzema »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine v Ljubljani«. Živina, ki se zakolje v silo na deželi, naj se da takoj pregledati po živinskem pregledniku tamošnjega kraja ter naj se brez odloga obvesti zaupnik »Kranjskega deželnega mesta za dobavo klavne živine«, ki mu je poverjen dotični kraj. Zaupnik bo prevzel zaklano žival ter jo pošlal brez odloga v Ljubljano, da se porabi za vojno kuhinjo. Lastnik v silo zaklane živali bo prejel pošteno kupnino ter ne bo v nobenem oziru prikrajšan. Kupnino bo izplačevalo »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine v Ljubljani«. Torej lastniki ponesrečene živine pozor!

— **Velji za delo in vprego in plemenske krave in telice.** »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine v Ljubljani« zamenja večje število krasnih mladih volov, ki so pripravni za vprego in poljsko delo, za starejše klavne vole. Kranjsko deželno mesto ima na razpolago tudi večjo množino lepih, plemenskih brejih krav ter jih radevolje zamenja za debele (pitane) kranjske, ki so za pleme nesposobne. Lastniki klanjih volov in neplemenskih krav naj se oglase nemudoma radi zamene v pisarni »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine v Ljubljani, Turjaški trg 1, in sicer med 10. in 12. uro dopoldne.

IVERI.

»Denar ne stori človeka srečnega,« pravijo po navadi tisti, ki nič ne dajo.

Sitno je, da so napake in boleznini nalezljive, čednosti in zdravje pa ne.

Marsikdo misli na ženitev, ko je še pretrudaj ali pa že prepozno.

Za naše gospodinje.

Korenjevi žganci. Rmeno korenje skuhaj do mehkega, zmečkaj in vmešaj vanj toliko belega ali koruznega zdroba, kolikor ga lahko popije. Posoli, mešaj, dokler zdrob ni kuhan. Namaži nato pekačo in raztegni po nji žgance, ki morajo biti bolj mehki, polij malo z mastjo ali s smetano in peci deset minut.

Parjena pesa. Rdečo peso prav dobro operi in speci v pečici, potem jo olupiš in razreži na tenko ter pari na čebuli in masti. Ko je mehko, prideni malo kumine; okisaj in oprashi z moko. Pesa da sama od sebe, kolikor je treba, soka. To je prav okusna in zdrava jed. Kdor hoče skuhati juho, pa pridene malo več moke in zalije. Prav okusna je taka juha, če deneš vanjo malo kisle repe ali zelja in jo zliješ na suh črn kruh.

Spominčica.

Potihnil je krvavi boj,
junaki spet se zbirajo;
oh zmanjšal se je hrabri roj,
premnogi je končal nocoj;
premnogi še po polju tam
zdihujejo, umirajo...

Na vzhodu se žari nebo,
prekrasen se obeta dan;
polje, namočeno s krvjo
umiva z roso mladi dan.
Po polju hodi pa nekdo,
pogled mu je udrt, mračan...

Kar daleč mu neso oči,
povsod razdjanje, stok in smrt...
Pogled junaku plameni,
nekoga iščejo oči —
Tja poleg mladega moža
na tla še vrže tih, potrt...

Oh, tu leži mu zvesti drug!
Na prsih rana mu zija —
Na daljni sever, topli jug
ga spremljal je in in z njim vred pil
je kelih radosti in tug. —
Zanj konec boja je in muk;
on srečen je, ki je prestal!
Kako pa bode on prebil,
ki pol srca je z njim zgubil?!

Pri glavi mu grmič cveti
spominčice modrih kot nebo;
inak odtrga cvet droban,
ki rdeča kri se ga drži,
rudeča mučeniška kri.
Pripne na srce ga zvesto,
na srce polno bolečin
na druga zvestega v spomin.

Na bleda ustna vroč poljub,
na mrzlo čelo sveti križ,
— o srečen, ki več ne trpiš! —
— Še en pogled na štiri up,
potem naprej med bojni hrup!
Na svidenje, predragi moj,
mogoče dolgo več ne bo,
ko zopet združim se s teboj!

Vid.

Tedenska pratika.

Petek, 4. avgusta: Sv. Dominik, spoz. († 1221.)

Sobota, 5. avgusta: Marija Devica snožn. — Sv. Ozbolt, kralj. († 642.)

Nedelja, 6. avgusta, 8. pobink: Evang. o krivičnem hišniku. — Spomin Gospodove izpremenitve na gori. — Sv. Afra, muč. († 304.) — Bl. Peter Faber. († 1546.)

Ponedeljek, 7. avgusta: Sv. Kajetan, redovni ustanovitelj. († 1547.)

Torek, 8. avgusta: Sv. Cirijak, Larg in Smaragd, muč. († 309.)

Sreda, 9. avgusta: Sv. Roman, muč. — Emigdij, škof.

Četrtek, 10. avgusta: Sv. Lavrencij, muč. († 258.) — Sv. Hugon, škof.

Solnce vzhaja ob 4. uri 39 minut, zahaja ob 7. uri 35 minut.

Luna: Prvi krajec 6. avgusta ob 10. uri 6 minut zvečer.

Bl. Peter Faber.

† 1546.

Peter je bil revnih staršev sin, rojen na Savojskem leta 1506. Izprosil je, da se je mogel šolati. Vsled izrednih zmožnosti se mu je posrečilo, da je prišel na vseučilišče v Parizu, kjer se je seznanil s sv. Ignacijem Lojolanskim in sv. Frančiškom Ksav. Ignacij je spoznal takoj, da je Peter navdušen mladenič, poln apostolske gorečnosti; sprejel ga je v družbo svojih tovarišev. Peter je bil celo prvi, ki je v družbi Jezusovi prejel zakrament sv. mašniškega posvečenja. Od tedaj naprej se je Peter odlikoval kot prvobornik za sv. katoliško Cerkev. Odločno je nastopal zoper zmote in krivoverce takratne dobe. Odlično je bilo njegovo delovanje v nemških mestih, posebno v Reznju in Majncu, kjer je zbujal pozornost kot pridigar in bil priljubljen kot goreč spovednik. V Majncu je pod njegovim vodstvom napravil prvokrat duhovne vaje blaženih Kanizij in je bil ob sklepu sprejet v Družbo Jezusovo. Sloves o njem je bil tako velik, da je potegnil za seboj celo Frančiška Borgia, ki je bil takrat vojvoda Gandijski na Španskem. Papež Pavel III. je poslal Petra kot bogoslovca na cerkveni zbor v Tridentu. Papež Janez III. se je pa odločil, da mu je poveril častno poslanstvo in da ga je hotel poslati v Abesinijo. Četudi smrtno bolan, je vendar prišel v Rim, kjer ga je prehitela smrt. V naročju svojega najboljšega prijatelja sv. Ignacija je izdihnil čisto dušo, ko je dopolnil ravno 40. leto. Papež Pij IX. mu je l. 1872. podelil naslov blaženi.

To in ono.

Občni zbor »Slovenskega čebelarstva« za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko bo na Vel. Šmarn dan ob 9. uri dopoldne pri vzornem čebelnjaku v Marijanišču v Ljubljani. Ako bi ne bil sklepčen, se vrši eno uro pozneje drug občni zbor, ki bo sklepčen pri vsakem številu. Udeležite se čebelarji polnoštevilno, ker se bo pri tej priliki nudila tudi prilžnost, da si ogledate napredno čebelarstvo in druge gospodar. naprave v Marijanišču.

Dober svet. Grof Tisza se je nedavno zgražal nad lahkomišelnostjo mož v zaledju, češ, da brez ozira na vojno gorje zapravljajo in pijejo, kakor da zanje ni vojne. Potožil je o tem znanemu šaljivcu poslancu Geza Pap. Ta mu odgovori: »Temu se prav lahko odpomore. Napravimo centralo za razsipnike in lahkoživce. Centrala je izborno sredstvo, če se hoče, da kakšna stvar izgine. Ko so napravili centralo za sladkor, je sladkor takoj izginil. Tako je bilo vselej, kadar smo zasnovali kako centralo. Osnujmo torej centralo za razsipnike, pa bodo takoj izginili.«

Nova spodnja obleka. Nemški vojak pred Verdunom grede od časa do časa v neko zadaj ležečo vas, da se umije in preoblečejo. V toliki množini je pač težko, da bi vsakdo dobil svojo pravo obleko nazaj. Nekoč se je nekdo dolgo vrtel in obiral, da bi prišel do svoje lastnine. Nadzirajoča žena je bila že nevoljna in nestrpna. Toda vojak jo potolaži: »Veste, meni je nazadnje vseeno; toda moja stara doma mi je pri odhodu rekla: Glej, da mi novo spodnjo obleko iz vojske gotovo nazaj prineseš!« Ubogi vojak, ki je svoje življenje postavil v nevarnost za domovino, je moral ženi na ljubo še skrbeti, da ne bi prišel ob svojo obleko!

Lovska. »Tako hvaležne živalce pa ni kmalu, kakor je bil moj dakel, ki je lansko jesen poginil.« — pripoveduje gospod logar. »Ko je bil že zanič, smo ga še več let imeli pri hiši in mu stregli, kakor komu izmed domačih. Ko je šlo pa h koncu z njim, se je splazil na zaboječek, kjer je bilo sbranjeno žaganje in ga je do zadnje trohice požrl. Potlej se je še enkrat nazaj ozrl in se mrtev zgrudil. — Tako je pred smrtjo sam sebe nagačil (našopal), ker nam je hotel prihraniti stroške za nagačenje. Saj pravim: tudi žival vé, kaj je hvaležnost!«

Kratek čas. Gospa: »Ubogi jetnik! Saj mora umreti od dolgega časa v svoji celici!« — Gospod: »Kaj še! Prav dobro se zabaval!« — Gospa: »S čem pa?« — Gospod: »S svojo slabo vestjo!«

Odkrito po resnici. Bilo je neke gori ob ruski fronti. Infanterist prinese zvečer gosko v taborišče ter se z drugimi tovariši pripravlja, da bi jo spekel. Poveljnik ga vpraša, kje je dobil rejeno živalico. »Kje sem jo dobil? No, povem čisto odkrito. Stal sem na straži, kar se nekaj priplazi k meni. Jaz zakličem: Kdo tu? — Toda nobenega odgovora. Na to ni kazalo drugega, kakor streljati.«

Izpred sodišča. Sodnik: »Vi ste danes že šestnajstič zaradi tatvine tukaj!« — Zatoženec: »Tega nisem jaz kriv, gospod sodnik; kajti preden človek utegne, da bi se poboljšal, ga že zopet zapró!«

Izgovor. Sodnik: »Vi ste toženi, da ste gospodu oskrbniku, ki se je kopal, ukradli zlato uro in telovnik.« — Zatoženec: »Prosim, gospod sodnik, le telovnik sem vzeli; to meni nič mari, če je bila notri tudi zlata ura!«

Pri onesnaženju kože na obrazu, glavi in telesu, pri bolečinah in srbečici, kakor pri preobilnem potenju in preveliki občutljivosti proti mrazu je potrebno, primešati vodi s katero se umivamo antiseptični, desinfekcijski dodatek, ki pospešuje trdnost kože. Kot tak je zelo priljubljen Fellerjev dobrodišeči, bolečine lajšajoči rastlinski esenčni fluid z zn. „Elza-fluid“. Z vodo mešan učinkuje brez vtiranja ali drgnjenja hladilno in osvežujoče. Isti odstrani kožne nečednosti posebno naglo, uniči bolezenske kalli in odstrani kožno srbečico in preobilni pot. Vsled svojega učinka, da vzbudi kroženje krvi, prinaša s tem novo življenje v omrežje kože, tako da postane ista zopet čista, mehka in rdečkasta, kakršna pač mora biti zdrava koža. Fellerjev „Elza-Fluid“ bi se naj radi tega v vsaki družini vporabljal. 12 steklenic stane na vse strani samo 6 kron. Naroče se pristno edinole pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatr. 16. (Hrvaška). Našim čitateljem priporočamo, da imajo to izvrstno domače zdravilo vedno v zalogi, ker se isto lahko vporablja pri negovanju telesa mnogoterno. Kot odlično, zdravniško preizkušeno žledodno zdravilo priporočamo Fellerjeve lagodno odvajajoče rabarbarske kroglice z zn. „Elza-kroglice“. 6 škatljice 4 K 40 v franko. (su)

Vprašanja in odgovori.

J. St. — Šmihel pri Pliberku: Pri listih in časopisih je tako: Nekateri so naravnost slabi in škodljivi; drugi so nekako brez barve, in torej tudi nič ne koristijo. Podpirati, naročati in širiti moramo kot pošteni Slovenci le dobre, izrazito katoliške časopise. Priporočamo Vam za šolsko mladino: ilustr. list »Vrtec« s prilogo »Angelčeka«. Oba stane na leto 5 K 20 v.

Dolenjka št. 15: Za bolne, ranjene in pogrešane vojake posreduje zavod »Rdečega križa«; toda brez podatkov tega ne more storiti. Ako se za gotovo

ve, da je mož ujet in je že kedaj pisal, ali pa je kdo drugi o njem poročal, potem naj se to v prošnji navede. Naslov: »Gemeinsames Zentral-Nachweis-Bureau. Auskunftstelle für Kriegsgefangene, Wien I, Fischhof Nr. 3.«

M. R. — Mirna: Tudi najmanjši otroci imajo pravico do sladkorja in sladkornih kart; samo od kave so do 4. leta izključeni.

Dobre knjige.

Reja domačih zajcev. Knjižica, ki jo je sestavil znani stotnik-avditor dr. Stefan Vozzka, je ravnokar izšla v nemškem jeziku. Slovenski prevod izide začetkom avgusta. Marljiv pisatelj, ki je poleg svojih težkih služb. dolžnosti na željo vojaškega poveljstva ustanovil, strokovnjaško uredil in sijajno povzdignil vojaško zajčarno, je pokazal s to knjižico, da razpolaga z izredno bogatimi skušnjami. O tej lepo opremljeni knjižici, ki je izšla v zalogi Katoliške Bukvarne z mnogimi slikami in tabelami, izpregovorimo natančneje, ko izide slovenska izdaja. Cena 80 vin. za izvod je za današnje drage čase izredno nizka. Čisti dohodek je namenjen invalidom s soškega bojišča.

Ne prezrite današnjega oglasa „Srečkovnega zastopstva“!

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 26. julija: 20, 82, 46, 42, 40.
Dunaj, 29. julija: 13, 77, 30, 88, 42.

Bližajo se veliki dnevi sreče!

V časa do 1. febr. 1917 izrebrani bodo glavni dobitki sledečih zbirnih srečk:

Novih srečk Avstrijskega rdečega križa	300.000 in 500.000 kron
Turških srečk	200.000, 400.000 in 200.000 kron
3% zemljiških srečk iz l. 1880	90.000 in 90.000 frank.
3% zemljiških srečk iz l. 1889	60.000 in 100.000 kron

17 žrebanj vsako leto! Svota glavnih dobitkov l. 1917: **3.230.000 kron** oziroma frankov.

Mesečni obrok samo K 7.— oziroma K 3-75.

Te srečke imajo trajno denarno vrednost in je izguba denarja kakor pri loterijah v slučaju nezrebanja izključena! — Zahtevajte brezplačno pojasnilo in igralni načrt, hitite z naročilom!

1790

Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Odvetnik in kazenski zagovornik

dr. Oton Fettich-Frankheim

naznanja, da je otvoril s 1. avgustom svojo

odvetniško

pisarno

v Ljubljani, SODNA ulica št. 11, prvo nadstropje (Bahovčeva hiša.)

A. DRAME trgovina poleg rotcvža
NOVOMESTO — GLAVNI TRG 65.

kupuje ženske lase

zmešane in strižene po najvišji ceni.



Izdelovanje in največja zaloga

kljnih pasov (bruh-bandov)

Trebušni pas od K 5, 7, 9 do 20; kljni pasovi od K 4, 5, 6 in 8; pasovi na obostrani podvojeni ceni, pasovi za široko od K 1-60, do 4. — Zaloga blaga iz gumija za babice in bolnice, gumijevogogavice in blazine. Umetna noga, roke itd. Za gosp. zdravnike zalo: a vsakovrstnih instrumentov.

Za obilna naročila se priporoča

K. PIOTROWSKI, Ljubljana

33 Sv. Petra cesta (Levčeva hiša) št. 33.

Pe konkurenčni cenah. Vprašanjem se pošlje naj se priloži znamka:

Semena

za jesensko sejatev kakor: rdečo delceljo, repo, motovilce, špinacio in drugo kot tudi

ptičjo krmo

1095 priporoča

Sever & Urbanič, Ljubljana

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim vlagateljem so za pošiljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

4³/₄ %

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7¹/₂, 15 ali 22¹/₂ let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranjska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Načelstvo:

Predsednik: **Andrej Kalan**, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

P. Remec, ravnatelj slov. trg. šole v Ljubljani;

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: **Ivan Dolenc**, o. kr. profesor v Ljubljani; **Zajo Albin**, o. kr. rač. oficijal v Ljubljani; **Anton Kralj**, tajnik Zadrugne zveze v Ljubljani; **dr. Merhar Alojzij**, gimn. profesor v Ljubljani; **dr. Jakob Mohorič**, odvetnik in sodnik v Ljubljani; **dr. Fran Papež**, odvetnik v Ljubljani; **Ivan Sušnik**, stolni kanonik v Ljubljani; **Anton Sušnik**, o. kr. p. profesor v Ljubljani; **dr. Viljem Schweitzer**, odvetnik v Ljubljani; **dr. Aloš Ušeničnik**, prof. bogoslovja v Ljubljani; **Fran Verbič**, o. kr. gimn. prof. v Ljubljani; **Ignacij Zaplotnik**, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: **Anton Kržič**, o. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: **Anton Čadež**, katehet v Ljubljani; **K. Gruber**, o. kr. rač. oficijal v Ljubljani; **Ivan Mlakar**, profesor v Ljubljani; **Avguštin Zajc**, o. kr. rač. resident in posestnik v Ljubljani.

Na prodaj je v Skofji Loki

večja hiša

z velikim sadnim in zelenjadnim vrtom.

Pojásnula daje 1684

Dr. Fr. Jerala, odvetnik v Skofji Loki.

Krompir

droben za krmiljenje kupuje

I. kranjska svinterajska družba v Ljubljani,
Dunajska cesta 29.

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je **mojsirska delo urarske umetnosti!**

Razpošilja se po povzetju Neugajajoče **zamenjam!**

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepoticja, daril itd. v velikem

krasnem ceniku,

katerega zahtevajte zastonj in poštine prosto.

Zlate uro zastonj!

Natančneje v krasnem ceniku, ki se pošlje zastonj in poštine prosto.

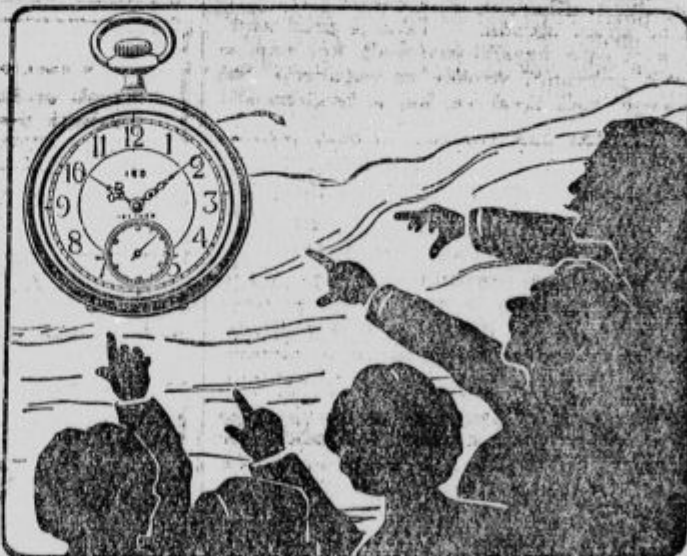
Čaka sodijo vse stranke: Tisoč takih pisem Vam lahko pokažem!

Po letih še ni popravila potrebna!

Moji znanci so zelo iznenadeni, da ona kovinasta ura, katero sem pri Vas kupil K 4-10, še ni bila popravljena in pre-vedno dobro. Pošljite mi sedaj ravno tako za mojega nekakega. Vsoto K 4-10 pošljem istočasno po poštini nakaznici na Vas.

Vas najlepše pozdravljam
Skaričev pri Krapini. **Franc Minarič**, pos.

Vse ure so natančno preizkušene!



Lastna znamka „IKO“ svetovnoznaná.

Svetovna razpošiljalnica

Lastna protokolirana tovarna ur v Švicí.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznaná radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila:

Orehove tropine (cele) v ploščah po K 84— in zmlote a K 87— za 100 kg brez vreč.

Rapsve tropine v ploščah po 76 K brez vreč a 100 kg.

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po 50 kg a K 53— za 100 kg brez vreč.

Sladkorno krvno kilažo po 51— K za 100 kg z vrečama vred.

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi semena, ječmen, domačo in nemško deteljo, grahico in semensko koruzo za zeleno krmo.

Kmetovalci! Preskrbite si od Gospodarske zveze kaimita, kalijevo sol, 8% kalijev, 18—20% mineralni in kostni superfosfat, mešana gnojila, zlasti 14% žlindro, ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10— a 100 kg z vrečo vred. Naročniki naj dostavljajo lasne vreče franco naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih vrečah po 1320 K a 100 kg z vrečo vred.

Odslej prečujta knjižico „Živinorejci in vojna“ Katoliška Bukvarna.

Gospodarska zveza pa nakupuje tudi po najugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, prosene in druge pleva.

Poljedelske stroje, motorje, mlatilnice itd. naročajte le pri **Gospodarski Zvezi**.

Izberno se je obneslo za vojake v vojski in sploh za vsakega kot najboljšo

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gibanju, lažnosti, prani, vrtni in bolesti v hrba

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. essence

Nadomestilo **Sidro-Pain-Expeller.**

Steklenica kron. — 70, 1'40, 3'—

Debita se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri vlatem levu“, Praga, I., Elizabetna cesta 6.

Dnevno raspošiljanje.



Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorczijskimi lasmi, ki sem jih dobila po 13 mesečni rabi poudre, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rast brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blesk in polnost, in jih varuje pred prezgodnjim osiavljenjem do najvišje starosti.

Lonček po 4, 6 in 10 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštnim povzetenjem ali denar naprej iz tvornice, kamor je naslavljati vsa naročila

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt II.




500K

Vam piščam tako Vam sili kurjih oces, bradavice in trdo kožo tekem 3 dni s korenino, brez bolečin ne odpravi

ITA-BALSAM.

Cena lončku s smetvenim pismom K 1'50, 3 lončki K 4'—, 6 lončkov K 5'50.

Potenje nog in rok odpravi Ita-prašek. Cena K 1'50, 3 skatlice K 3'50, Klemeny Kaschau (Kassa) I., poštni predal 12819 Ugarsko.

100.000 zahvalnic.

Vsak lišaj

vseh vrst, suh ali moker, luskne, lišaj na glavi in bradi, izpuščaji na koži, srbečica se odstrani zanesljivo v najkrajšem času z mojim tisočkrat preizkušenim sredstvom. Tekoče za mazanje. Cena s poštnino vred lo K 4'20 za izvirno steklenico. Pristno le pri

zavodu SANAS, Dunaj VII, Lerchenfelderstr. 125.

Naročajte „Slovenca“



Hranjska doželna podružnica v Ljubljani,

n. a. dež. živih, in rentne, nezog. in lamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173,490,858—
Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48,792,022-76

V letu 1914 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432,232-66

Kder namerava skleniti življenjsko zavarovanje veljavno hkrati za vojno zavarovanje, naj se v listno koristno reči izrecno vnapred izjavi.

Prospekti zastoj in poštno prosto.

Sposobni zas'opniki se sprejmejo po najugodnejšim pogoji.

Marije Terezije cesta 12.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta šte. 6, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4 1/2 %

Rezervni zakladi znašajo okroglo krom 800.000—. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1915 23 milijonov kron.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 50 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljšo.

